

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Warszawa, 26 stycznia 2024 r.

BADK.DPK.133.185.2023 MK

P11-10/23	Data wpływu petycji 5 grudnia 2023 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 25 stycznia 2024 r.

PRAWO ROLNE

TEMAT

**UCHYLENIE lit. d w art. 2a ust. 3 pkt 1
USTAWY O KSZTAŁTOWANIU USTROJU ROLNEGO**

<u>WNOSZĄCY PETYCJE:</u> petycja zbiorowa Ogólnopolski Związek Zawodowy Samozatrudnionych WBREW.
<u>PRZEDMIOT PETYCJI:</u> Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą uchylenia lit. d w art. 2a ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego.
<u>UZASADNIENIE WNOSZĄCYCH PETYCJE:</u> Autorzy petycji wnoszą, aby ograniczyć katalog wyłączeń ustawowych dotyczących możliwości nabywania nieruchomości rolnych przez podmioty inne niż rolników indywidualnych. W tym celu postulują wykreślenie z przedmiotowego przepisu osób prawnych, których status określają ustawy o stosunku państwa do poszczególnych kościołów. W opinii autorów petycji, w internecie można znaleźć przykłady nadużywania przywileju dotyczącego zwolnienia Kościoła z nadzoru Państwa nad zasadnością i kontrolą korzystania i obracania nieruchomościami rolnymi. W uzasadnieniu wnoszący petycję podnieśli argument, że „utrzymanie w Polsce wykorzystywanego nadmiernie umocowania do swobodnego obrotu ziemią rolną nie ma uzasadnienia w przepisach wyższych takich jak Konstytucja i/lub Konkordat.”
<u>STAN PRAWNY:</u> Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) w art. 25 ust. 1 stanowi, że kościoły i inne związki wyznaniowe są równouprawnione. Stosunki między państwem a kościołami i innymi związkami wyznaniowymi (art. 25 ust. 3) są kształtowane na zasadach poszanowania ich autonomii oraz wzajemnej niezależności każdego w swoim zakresie, jak również współdziałania dla dobra człowieka i dobra wspólnego. Stosunki między Rzeczpospolitą Polską a Kościołem Katolickim określają umowa międzynarodowa zawarta ze Stolicą Apostolską i ustawy. (art. 25 ust. 4) Stosunki między Rzeczpospolitą Polską a innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi określają ustawy uchwalone na podstawie umów zawartych przez Radę Ministrów z ich właściwymi przedstawicielami. Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (Dz. U. z 2023 r. poz. 265) w art. 8 stanowi, że kościoły i inne związki wyznaniowe w Polsce działają w konstytucyjnych ramach ustrojowych Rzeczypospolitej Polskiej, ich sytuację prawną i majątkową regulują przepisy rangi ustawowej.

Ustawa z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2569) w art. 2 definiuje „nieruchomość rolną” jako nieruchomość w rozumieniu Kodeksu cywilnego, z wyłączeniem nieruchomości położonych na obszarach przeznaczonych w planach zagospodarowania przestrzennego na cele inne niż rolne.

Nabywcą nieruchomości rolnej może być wyłącznie rolnik indywidualny, chyba że ustawa stanowi inaczej (art. 2a ust. 1).

Na mocy art. 2a ust. 2 powierzchnia nabywanej nieruchomości rolnej wraz z powierzchnią nieruchomości rolnych wchodzących w skład gospodarstwa rodzinnego nabywcy nie może przekraczać powierzchni 300 ha użytków rolnych ustalonej, zgodnie z art. 5 ust. 2 i 3.

Przepisy art. 2a ust. 1 i 2 nie dotyczą nabycia nieruchomości rolnej:

1) przez:

- a) osobę bliską zbywcy;
- b) jednostkę samorządu terytorialnego;
- c) Skarb Państwa lub działający na jego rzecz Krajowy Ośrodek;
- ca) spółkę handlową:

– której wyłącznym udziałowcem albo akcjonariuszem jest Skarb Państwa, będącą operatorem systemu przesyłowego albo posiadającą koncesję na przesyłanie paliw ciekłych, w rozumieniu ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne;

– która jest operatorem systemu dystrybucyjnego gazowego w rozumieniu ustawy Prawo energetyczne, w przypadku nabycia nieruchomości rolnej na cele związane z budową, modernizacją lub rozbudową systemu dystrybucyjnego gazowego;

cb) spółkę kapitałową lub grupę kapitałową, o których mowa w art. 1 ust. 1 ustawy o szczególnych uprawnieniach ministra właściwego do spraw aktywów państwowych oraz ich wykonywaniu w niektórych spółkach kapitałowych lub grupach kapitałowych prowadzących działalność w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych, w przypadku nabycia nieruchomości rolnej na cele związane z budową, modernizacją lub rozbudową mienia określonego w art. 1 ust. 2 tej ustawy;

d) osoby prawne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania;

e) parki narodowe, w przypadku nabycia nieruchomości rolnej na cele związane z ochroną przyrody;

f) podmiot, który zbył nieruchomość rolną na cele związane z realizacją Inwestycji lub Inwestycji Towarzyszącej w rozumieniu ustawy o Centralnym Porcie Komunikacyjnym lub został wywłaszczony na cele określone w tej ustawie, jeżeli nabywa nieruchomość rolną o powierzchni nie większej niż 150% powierzchni zbytej nieruchomości, w okresie 3 lat od dnia zawarcia umowy zbycia lub w okresie 3 lat od dnia, w którym decyzja dokonująca wywłaszczenia nieruchomości stała się ostateczna;

g) Spółkę Celową, o której mowa w ustawie o Centralnym Porcie Komunikacyjnym, lub spółkę, o której mowa w art. 15 ust. 1 tej ustawy, w zakresie zadań powierzonych przez Spółkę Celową zgodnie z art. 15 ust. 2 tej ustawy;

h) spółdzielnię produkcji rolnej;

i) członka spółdzielni produkcji rolnej, mającego wkład gruntowy w tej spółdzielni, w przypadku zbycia na jego rzecz wkładu gruntowego przez innego członka tej samej spółdzielni;

j) podmiot, który zbył nieruchomość rolną na cele związane z budową morskiej farmy wiatrowej w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych wraz z zespołem urządzeń służących do wyprowadzenia mocy w rozumieniu art. 3 pkt 13 tej ustawy lub został wywłaszczony na cele określone w tej ustawie - jeżeli nabywa nieruchomość rolną o powierzchni nie większej niż 150% powierzchni zbytej nieruchomości rolnej w okresie 3 lat od dnia zawarcia umowy zbycia lub w okresie 3 lat od dnia, w którym decyzja dokonująca wywłaszczenia nieruchomości rolnej stała się ostateczna;

k) osobę, która zbyła nieruchomość rolną na cele związane z realizacją inwestycji w zakresie budowy obiektu energetyki jądrowej lub inwestycji towarzyszącej w rozumieniu przepisów ustawy o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących, lub została wywłaszczona na cele określone w tej ustawie - jeżeli nabywa nieruchomość rolną o powierzchni nie większej niż 150% powierzchni zbytej nieruchomości rolnej w okresie 3 lat od dnia zawarcia umowy zbycia lub w okresie 3 lat od dnia, w którym decyzja o wywłaszczeniu nieruchomości rolnej stała się ostateczna;

l) inwestora, o którym mowa w art. 3a ust. 2 ustawy o przygotowaniu o realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 1999 r. w sprawie rejestru kościołów i innych związków wyznaniowych (Dz. U. Nr 38, poz.

374) określa zasady i sposób prowadzenia rejestru, dane i informacje podlegające wpisowi, sposób, formę i termin aktualizacji wpisów, warunki udostępniania i wydawania wyciągów z rejestru oraz sposób wykreślania kościoła lub innego związku wyznaniowego z rejestru.

INFORMACJE DODATKOWE:

Nabycie nieruchomości rolnej, zarówno w celu utworzenia gospodarstwa rolnego jak i jego powiększenia, przez inne podmioty niż wymienione w ust. 1 i 3 art. 2a ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego (tj. rolnika indywidualnego lub podmioty wyłączone z zasady niedopuszczalności nabywania nieruchomości rolnych), jest możliwe jedynie po uzyskaniu zgody Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa wyrażonej w drodze decyzji administracyjnej (art. 2a ust. 4).

Przedmiotowym wyłączeniem zostały objęte m.in. osoby prawne, których status prawny określają następujące ustawy o stosunku państwa do poszczególnych kościołów:

- ustawa z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej;
- ustawa z dnia 4 lipca 1991 r. o stosunku Państwa do Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego;
- ustawa z dnia 20 lutego 1997 r. o stosunku Państwa do gmin wyznaniowych żydowskich w Rzeczypospolitej Polskiej;
- ustawa z dnia 30 czerwca 1995 r. o stosunku Państwa do Kościoła Polskokatolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej;
- ustawa z dnia 20 lutego 1997 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego Mariawitów w Rzeczypospolitej Polskiej.

Podstawą prawną działania kościołów i innych związków wyznaniowych w Polsce jest ustawa z 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania.

Zgodnie z art. 8 tej ustawy, kościoły i inne związki wyznaniowe w Polsce działają w konstytucyjnych ramach ustrojowych Rzeczypospolitej Polskiej, a ich sytuacja prawna i majątkowa uregulowana jest w przepisach rangi ustawowej.

OPRACOWAŁA

Marzena Krysiak

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz